

SINTEZA

la proiectul Legii privind participarea publică în procesul decizional (etapa de inițiere 24.01 – 18.02.2025)

Propuneri: Total – 77

Autori:

Nr. propuneri OSC – 31 (40%)

Nr. propuneri Studiu TPD – 30 (39%) (consultate inclusiv cu autoritățile publice și societatea civilă)

Nr. propuneri APC – 15 (20%)

Recomandare CE – 1 (1%)

Rezultate ale examinării:

Acceptate integral – 44 (57%)

Acceptate parțial – 24 (31%)

Neacceptate – 4 (5%)

Nedefinite – 5 (6,5%) urmează discuții de detaliere a recomandării cu autorul acesteia

<i>n/o</i>	<i>Articol</i>	<i>Participant la consultare prealabilă/consultare publică</i>	<i>Conținutul recomandării, concluziei</i>	<i>Argumentarea autorului proiectului</i>
1.	Denumirea Legii	<u>CPR&OSC</u>	Legea ar trebui să definească „participarea publică”, eventual, chiar să includă această sintagmă în denumire.	Se acceptă
Capitolul I Dispoziții generale				
2.	Articolul 1. Obiectul de reglementare Pct. 1 Regulament cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional	<u>Recomandarea Comisiei din 12.12.2023 C(2023) 2836</u>	Prezenta recomandare urmărește să promoveze participarea cetățenilor și a organizațiilor societății civile la elaborarea politicilor publice pentru a contribui la consolidarea rezilienței democratice în cadrul Uniunii. Recomandarea încurajează statele membre să ofere cetățenilor și	Conform

	(Anexa 1 HG nr. 967/2016)		organizațiilor societății civile mai multe oportunități de a participa efectiv la procesele de elaborare a politicilor publice desfășurate de autoritățile publice la nivel local, regional și național, în conformitate cu standardele și bunele practici stabilite.	
3.		<u>CPR&OSC</u>	Participarea publică ar trebui să fie definită larg, adică să includă toate etapele conform standardelor internaționale – informarea, consultarea, implicarea efectivă. Totodată participarea trebuie să cuprindă întreg ciclul de politici publice (începând cu identificarea problemei publice, formularea opțiunilor de politică și terminând cu implementarea și monitorizarea).	Se acceptă parțial Pe prima parte a propunerii -participarea publică la etapele de identificare a problemei (inițiere), formularea opțiunilor de soluții, consultarea publică a proiectului de decizie - se consideră oportună propunerea. Pe partea a doua a propunerii, venim cu următoarele detalii pentru a contura impactul și a reflecta asupra capacităților existente de punere în aplicare practică: La etapa de implementare, publicul poate oferi ajutor în implementarea soluțiilor sau a proiectelor stabilite în etapa de luare a deciziilor. Se va reține că această etapă a parcursului unei decizii aprobate sunt reglementate și are setate mecanismele sale de implementare și evaluare a impactului precum: analiza ex-post a legilor; mecanismele de evaluare a implementării documentelor strategice și a politicilor sectoriale; monitorizarea implementării actelor normative ale Guvernului sau a Deciziilor organelor locale etc.
4.	Articolul 2. Noțiuni	<u>Studiul TPD</u>	Clarificarea sensului expresiei „proiect de decizie” în Legea nr. 239/2008 prin completarea articolul	Se acceptă La elaborarea proiectului s-a ținut cont de necesitatea folosirii cu acuratețe a noțiunilor la

	Pct. 2 Anexa 1 HG 967/2016		2 al legii. De exemplu, articolul 12 alineatul (2) din lege prevede că „termenul de prezentare a recomandărilor <i>privind proiectele de decizii</i> este de cel puțin 10 zile lucrătoare de la data publicării inițierii deciziei sau de la data anunțului în mass-media privind organizarea de consultări publice”. Însă anunțurile privind inițierea deciziei nu conțin proiectele de decizii în sine, ci doar anunțul privind intenția de a elabora proiectele de decizii respective, prin urmare, la etapa de inițiere nu pot fi formulate recomandări nemijlocit asupra proiectului, întrucât acesta încă nu există.	diferite etape ale participării, pentru a nu crea confuzii. În tot proiectul legii se operează cu noțiunea de proiect de decizie, acestea fiind definite exhaustiv la art. 2, alin. (3).
5.		<u>CPR&OSC</u>	Trebuie să fie descrise clar, la secțiunea „noțiuni”, modalitățile de consultare publică, astfel încât să nu creeze confuzie.	Se acceptă parțial La noțiuni a fost definită „consultarea publică”. De asemenea, în proiect sunt menționate principalele forme de consultare. Totodată, în proiect se stabilește că „Cancelaria de Stat aprobă, după caz, instrucțiuni și ghiduri privind modul de organizare și desfășurare a diferitelor forme de consultări publice.”. Suplimentar, se va reține că Recomandarea CE 2023/2836 nu impune reglementarea acestor noi instrumente de participare publică la nivel de acte legislative, dar recomandă statelor membre să se asigure că astfel de exerciții sunt facilitate de o metodologie solidă și de

			principii de bază care susțin calitatea, incluziunea și integritatea acestora.
6.	<u>DORCAS</u>	Corelarea noțiunilor cu noțiunile definite în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, articolul 2. Noțiuni principale. Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative stabilește cadrul general, iar Legea nr. 239/2008 detaliază mecanismele de participare publică	Se acceptă Noțiunile privind proiectele de decizii vizate de cerințele de respectare a transparenței și participării publice în procesul decizional, au fost corelate cu noțiunile din Legea cu privire la actele normative.
7.	<u>DORCAS</u>	Se impune necesitatea clarificării în lege a noțiunii „proces decizional” sau renunțarea la această sintagmă.	Se acceptă Noțiunea a fost dezvoltată
8.	<u>DORCAS</u>	Este bine venită ideea membrilor grupului de lucru de a defini noțiunea de „participare publică”	Se acceptă Noțiunea a fost dezvoltată
9.	<u>CS</u>	Definiția „deciziei” ce cade sub incidența prezentei legi nu este pe deplin clară, deoarece se poate aplica literalmente oricărui tip de act, de la acte administrative individuale la acte normative, inclusiv legislația primară și secundară. Pe de altă parte, aceasta ar putea fi interpretată și ca excluzând actele care nu au caracter obligatoriu din punct de vedere juridic, cum ar fi politicile, strategiile și programele. Prin urmare, se recomandă clarificarea sferei materiale a consultărilor publice, prin asigurarea faptului că aceasta include propuneri pentru:	Se acceptă Se propune aplicarea criteriilor de participare publică în procesul decizional ale OECD SIGMA, conform cărora consultarea publică este obligatorie pentru: • proiectele de legi; • proiectele de legislație secundară adoptate de guvern; • proiectele de planificare strategică: documente de planificare și documentele de politici publice; • proiectele de acte normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate; ale autorităților publice autonome; ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; ale

			- actele normative enumerate la articolul 6 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative; - strategii, politici și programe elaborate de autoritățile publice centrale și locale.	autorităților administrației publice locale
10.	Articolul 3. Domeniul de aplicare al prezentei legi Pct. 3, 4 Anexa 1 HG 967/2016	<u>Studiul TPD</u>	Revizuirea și clarificarea prevederilor legale care pot fi interpretate în mod echivoc în ceea ce privește obligația de a desfășura consultări publice. În speță, articolul 3 alineatul (4) din Legea nr. 239/2008 care prevede că „Autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile înființate în conformitate cu legea, alte părți interesate cu privire la proiectele de acte normative, administrative care <i>pot avea</i> un impact social, economic, asupra mediului (privind stilul de viață și drepturile omului, cultura, sănătatea și protecția socială, comunitățile locale, serviciile publice).” Norma juridică respectivă este ambiguă, deoarece, în temeiul acesteia și în funcție de discreția, interesele și circumstanțele politice existente, numeroase proiecte de decizii ar putea fi interpretate ca neavând un astfel de impact precum este descris la articolul menționat.	Se acceptă Proiectul de lege stipulează cerința generală de consultare a tuturor propunerilor legislative și politice, păstrând în același timp posibilitatea de a limita consultările în cazuri excepționale și bine justificate.
11.		<u>Studiul TPD</u>	Revizuirea interpretării prevederilor privind transparența	Se acceptă

			de la art. 3 alin (5) din Legea 239/2008, care prevede că „Prevederile prezentei legi nu se aplică în procesul de elaborare a deciziilor și de desfășurare a ședințelor din cadrul autorităților publice la care sunt examinate informații oficiale cu accesibilitate limitată în condițiile legii precum și în procesul de desfășurare a ședințelor operative convocate de conducătorii autorităților publice respective”. Nu este clar care este, din punct de vedere juridic, „o ședință operativă”.	În prezentul proiect de lege sunt definite ședințele de consultare publică și reglementările de desfășurare a acestora.
12.		<u>CPR&CSOs</u>	Subiecții legii ar trebui să fie enumerați expres și ar trebui claritate în raport cu Parlamentul, dar și alte instituții. Situația de acum: Legea actuală spune că aceasta se aplică autorităților publice care elaborează proiecte de decizii, inclusiv Parlamentul, președintele, APC, APL și persoanele juridice care gestionează și utilizează mijloace financiare publice. Cu toate acestea, aplicabilitatea legii asupra Parlamentului nu este clar definită în mod univoc. Legea trebuie să se aplice tuturor autorităților publice: APC, APL, Parlamentului, Președinției, dar și întreprinderilor de stat și municipale,	Se acceptă parțial Autoritățile publice, subiecții legii, sunt enumerate expres. În ce privește responsabilitatea Parlamentului Republicii Moldova, transparența și consultarea publică în procesul decizional al Parlamentului se asigură în conformitate cu regulamentul acestuia, aprobat prin Legea nr. 797/1996. În redacția actuală, art.2, alin. (4) Prezenta lege nu aduce atingere reglementărilor speciale privind participarea publică, care se conțin în alte legi.

			precum și persoanelor juridice de drept privat gestionate de stat (mai ales celor care prestează servicii publice). O sugestie ar fi ca lista de subiecți să fie similară cu cea din art. 5 al Legii nr. 148 privind accesul la informațiile de interes public. Trebuie să fie clar că standardele de participare se aplică și Parlamentului (spre deosebire de situația actuală). Parlamentul să aibă obligația explicită de a respecta standardele de participare publică, inclusiv pentru amendamente și modificări legislative	
	Articolul 4. Scopul prezentei legi			
13.	Articolul 5. Principiile transparenței procesului decizional	<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie introduse standarde de incluziune și reprezentativitate	Se acceptă Chiar dacă metodele de participare publică au propriile particularități, există principii generale de care trebuie să se țină seama la punerea în aplicare a acestor activități, care pot contribui la asigurarea calității procesului de participare. În acest context, în scopul alinierii la standardele existente (OCDE), în proiect au fost incluse următoarele principii, care au fost formulate cu luarea în considerare a aspectelor specifice diferitor forme de participare publică: a) respect reciproc – interacțiunea constructivă, respectarea independenței opiniilor părților interesate, precum și a

				poziției autorităților publice responsabile de luarea deciziilor, excluderea oricăror forme de atac verbal, amenințare, defăimare, denigrare sau discurs instigator la ură; b) transparență – informarea proactivă a părților interesate cu privire la toate aspectele procesului decizional; c) accesibilitate – utilizarea unui limbaj simplu, clar și concis; d) incluziune – asigurarea posibilităților de participare în procesul decizional a persoanelor și grupurilor subreprezentate, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și a grupurilor minoritare; e) nediscriminare – tratamentul egal al părților interesate implicate în procesul decizional, fără nicio formă de discriminare directă sau indirectă; f) responsabilitate – subiecții legii implică părțile interesate în procesul decizional la etapele când acestea pot influența formularea problemei, soluțiilor, obiectivelor și metodelor de implementare, examinează recomandările recepționate și oferă răspuns public despre rezultatele examinării recomandărilor; g) proporționalitate – formele de consultare publică și durata acestora, sunt stabilite în funcție de impactul proiectului de decizie care face obiectul consultărilor publice; h) integritate – supravegherea participării publice în procesul decizional, protejarea acestuia de interese private sau ale
--	--	--	--	--

			grupurilor de interese și prevenirea manifestărilor contrare interesului public precum: dezinformarea, presiunile nelegitime sau de manipulare în scopuri politice, comerciale sau de altă natură; i) asigurarea evaluării periodice – participarea publică în procesul decizional al autorităților este supusă unei evaluări cuprinzătoare, periodice, bazată pe criterii obiective; j) asigurarea resurselor – planificarea și acordarea resurselor umane, competente și suficient formate, financiare și tehnice, necesare pentru participarea publică efectivă în procesul decizional.
14.	<u>DORCAS</u>	Principii fundamentale: <i>Accesul la informație</i> Cetățenii au acces la informații clare și relevante despre proiectele de legi, politicile publice și alte decizii importante. <i>Consultarea publică</i> Autoritățile organizează consultări publice cum ar fi referendumul, audierile publice, dezbateri publice și alte forme de dialog pentru a colecta opiniile și sugestiile cetățenilor. <i>Implicarea în procesul decizional</i> Cetățenii au oportunitatea de a influența deciziile finale, prin intermediul unor mecanisme precum	Se acceptă Principiile prezentului proiect au fost definite în conformitate cu cele stabilite de OCDE, iar cele propuse se integrează în următoarele principii ale proiectului: transparență, accesibilitate, responsabilitate, proporționalitate, asigurarea evaluării periodice.

			grupurile de lucru, consilii consultative. Monitorizarea și controlul Cetățenii monitorizează modul în care sunt implementate deciziile și responsabilizează persoanele din cadrul autorităților publice prin elaborarea rapoartelor alternative tematice.	
15.	Articolul 6. Drepturile părților interesate	<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie reglementate posibilitățile de inițiere a deciziilor de către cetățeni (de ex. petiții cu un anumit nr. de semnături).	Se acceptă Dat fiind faptul că nu există nici o procedură de participare sub forma propunerii de idei, înaintarea inițiativelor cetățenești sau comunitare, pentru adoptarea de acte relevante de către autoritățile publice, însoțită de obligația acestora de a oferi feedback cu privire la examinarea propunerilor primite, a fost considerată oportună extinderea dreptului la consultare prin permiterea oricărei părți interesate să prezinte propuneri de acte normative sau documente strategice/de politică, însoțită de obligația autorităților publice de a oferi feedback cu privire la aceste propuneri. Proiectul de lege reglementează inițiativa civică, procedura de înaintare, examinare și răspuns. În cazul în care, urmare examinării de către autoritatea publică competentă a inițiativei civice, aceasta este acceptată, autoritatea publică lansează procesul decizional pentru viitorul proiect de decizie, conform reglementărilor prezentei legi.

16.	Articolul 7. Obligațiile autorităților publice Pct. 5 – 8 Anexa 1 HG 967/2016	<u>MEn</u>	Alin. (3) Conform pct.31 din Hotărârea de Guvern nr.967/2016, după finalizarea consultării publice a proiectului deciziei, subdiviziunea- autor întocmește un dosar privind elaborarea proiectului de decizie, în care se includ: 1) anunțul de inițiere a elaborării deciziei; 2) anunțul de organizare a consultării publice; 3) proiectul deciziei; 4) materialele aferente proiectului de decizie (note informative, alte informații relevante); 5) procesele-verbale ale întrunirilor de consultare publică; 6) recomandările parvenite și sinteza acestora, fără a specifica situația de mai departe, în sensul publicării acestuia, accesul publicului, etc. Drept urmare, având în vedere importanța transparenței și accesului publicului la toate etapele procesului decizional, recomandăm ca dosarul complet al proiectului de decizie să fie publicat în mod activ pe platforma guvernamentală particip.gov.md și/sau pagina web oficială a autorității publice. Aceasta ar asigura că toate informațiile relevante sunt accesibile nu doar pe baza unei cereri individuale, ci în mod deschis și continuu, pe întreaga perioadă de elaborare și după.	Se acceptă Aceste prevederi se conțin în Regulamentul Guvernului (HG nr. 610/2018): 238. Dosarul prezentat Cancelariei de Stat conține următoarele: 1) varianta definitivată a proiectului; 2) nota de fundamentare (în care se conțin inclusiv informațiile despre anunțurile de inițiere și de consultare publică); 3) avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării și al consultărilor publice; 4) rapoartele de expertiză; 5) sinteza; 6) tabelul/tabelele de concordanță actualizat/e – pentru proiectele actelor normative care au ca scop transpunerea legislației UE; 7) tabelul comparativ – pentru proiectele de acte care conțin modificări ale actelor în vigoare; 8) procesul-verbal al ședinței interinstituționale, după caz; 9) alte materiale în baza cărora a fost elaborat proiectul actului. 239. Concomitent cu prezentarea proiectului la Cancelaria de Stat, autorul asigură publicarea pe site-ul web oficial al autorității și pe platforma particip.gov.md a versiunii definitive a proiectului, împreună cu nota de fundamentare și sinteza actualizată, care reflectă inclusiv recomandările recepționate după publicarea anunțului privind inițierea elaborării proiectului și după consultarea publică a acestuia.
-----	--	-------------------	---	---

			Totodată, e de menționat că aceste prevederi se referă la actele normative elaborate de Guvern. Astfel, în mod similar, a fost stabilită obligația juridică clară de a publica documente aferente procesului de elaborare a proiectelor de decizii și pentru toate autoritățile publice ce cad sub incidența legii. Autoritatea publică-autor asigură proactiv accesul părților interesate la informațiile privind organizarea și desfășurarea procesului decizional prin publicarea obligatorie pe portalul de participare publică și site-ul web oficial al autorității publice, la compartimentul Transparența decizională prin referință (hyperlink) la portalul guvernamental https://particip.gov.md/, a informațiilor menționate.
17.	<u>Studiul TPD</u>	Revizuirea articolului 7 alineatul (1) litera (e) din Legea nr. 239/2008, care prevede că autoritățile publice „sunt obligate, <i>după caz</i>, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea oportunităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate la procesul decizional, <i>inclusiv prin consultarea</i> opiniilor tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii”.	Se acceptă Proiectul prevede obligația autorității publice-autor de a consulta opinia părților interesate și de a asigura participarea publică în procesul decizional aferent proiectelor de decizii, în diferite forme. La determinarea formei consultării publice, autoritatea publică-autor se conduce de următoarele raționamente: a) definirea clară a obiectivului consultării care poate consta în: colectare de opinii, informarea publicului, validarea opțiunilor de soluții;

			Norma respectivă este ambiguă și implică riscuri de interpretare și aplicare abuzivă de către autoritățile publice.	b) gradul potențial de influență a opiniilor publice asupra deciziei finale; c) capacitatea instituțională și resursele disponibile pentru desfășurarea consultării publice. Capitolul II, Consultarea publică, descrie în detaliu oportunitățile de participare publică și obligațiile autorității publice – autor.
18.		<u>Studiul TPD</u>	Integrarea în platforma https://particip.gov.md și a procesului decizional de la Parlament (ar putea fi integrate componente din E-parlament). Important e să existe un număr unic de identificare.	Se acceptă parțial Parlamentul dezvoltă platforma digitală proprie de transparență și participare publică. În proiect au fost incluse prevederi ce țin de furnizarea informațiilor pentru particip.gov.md. În procesul de modernizare a particip.gov.md a fost examinată posibilitatea de interconectare, de identificare a fluxurilor de informații necesare și de asigurare a preluării automate a acestor informații. În rezultat s-a constatat imposibilitatea interconectării sistemelor. Totodată, pentru asigurarea trasabilității proiectelor de legi, la etapele de aprobare în Parlament și de promulgare, pe portalul particip.gov.md vor fi publicate referințele (hyperlink) de pe site-urile Parlamentului și APRM.
19.		<u>Studiul TPD</u>	În contextul încorporării https://particip.gov.md pe paginile APC, este necesară identificarea unei soluții legale pentru "determinarea" APL să încorporeze modulul pe paginile web instituționale.	Se acceptă Conform proiectului, portalul de participare publică (particip.gov.md) este platforma digitală centralizată care reprezintă punctul principal de acces al părților interesate la procesele decizionale (ale autorităților publice centrale și locale) și care facilitează

			participarea publică în formele prevăzute de prezenta lege și alte acte normative. Modul de funcționare și utilizare a portalului de participare publică este stabilit de Guvern.
20.	<u>Studiul TPD</u>	Dezvoltarea normelor cadrului normativ conex privind publicarea, la compartimentele de transparență de pe paginile web, a proceselor verbale ale consultărilor publice prin organizarea audierilor/dezbaterilor publice. Deși toate APC și unele APL au raportat desfășurarea audierilor și dezbaterilor publice, niciuna dintre acestea nu a publicat niciun proces-verbal.	Se acceptă Acele prevederi se conțin în Regulamentul Guvernului (HG nr. 610/2018): 238. Dosarul prezentat Cancelariei de Stat conține următoarele: 1) varianta definitivată a proiectului; 2) nota de fundamentare (în care se conțin inclusiv informațiile despre anunțurile de inițiere și de consultare publică); 3) avizele și recomandările recepționate în cadrul avizării și al consultărilor publice; 4) rapoartele de expertiză; 5) sinteza; 6) tabelul/tabelele de concordanță actualizat/e – pentru proiectele actelor normative care au ca scop transpunerea legislației UE; 7) tabelul comparativ – pentru proiectele de acte care conțin modificări ale actelor în vigoare; 8) procesul-verbal al ședinței interinstituționale, după caz; 9) alte materiale în baza cărora a fost elaborat proiectul actului. 239. Concomitent cu prezentarea proiectului la Cancelaria de Stat, autorul asigură publicarea pe site-ul web oficial al autorității și pe platforma particip.gov.md a versiunii definitive a proiectului, împreună cu nota de fundamentare și sinteza actualizată, care

			reflectă inclusiv recomandările recepționate după publicarea anunțului privind inițierea elaborării proiectului și după consultarea publică a acestuia. De menționat că aceste prevederi se referă la actele normative elaborate de Guvern. Astfel, în mod similar, a fost stabilită obligația juridică clară de a publica documente aferente procesului de elaborare a proiectelor de decizii și pentru toate autoritățile publice ce cad sub incidența legii. În proiect au fost expres menționate obligațiile de publicare a rezultatelor consultărilor publice: sinteza, proces-verbal al ședinței, înregistrarea video sau audio a ședinței, în funcție de forma de consultare publică aplicată.
21.	<u>DORCAS</u>	Versiunea inițială a proiectului de act normativ și nota de fundamentare (conform prevederii art.21 lit.c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative) va include obligatoriu inițiatorul și/sau inițiatorii proiectului de act normativ din cadrul autorității publice centrale sau autorității publice locale, experții și/sau specialiștii care au participat la elaborarea notei de fundamentare, a expunerii de motive, a studiului de impact și/sau de fezabilitate, și după	Se acceptă parțial Atât versiunea inițială a proiectului, cât și nota de fundamentare au scopuri prestabilite pentru procesul de legiferare. Scopul prezentului proiect este de a asigura participarea publică în procesul de inițiere și elaborare a proiectelor de decizii. Astfel, ceea ce se propune va fi asigurat la nivel tehnic, pe portalul de participare publică particip.gov.md, unde la fiecare proiect va fi disponibilă informația despre inițiatorul/autorul proiectului de decizie,

			caz, a proiectului de act normativ, și autorii amendamentelor acceptate.	componenta grupurilor de lucru sau a celor de experți, evaluarea impactului de reglementare, sinteza recomandărilor (cu indicare exactă a autorilor și a deciziei autorității asupra acesteia).
22.		<u>Studiul TPD</u>	Dezvoltarea normelor cadrului normativ conex privind publicarea, în compartimentele dedicate transparenței, atât a recomandărilor primite, cât și a sintezelor acestora, inclusiv pentru deciziile care nu au fost adoptate. Cu toate acestea, publicarea sintezelor recomandărilor ar putea fi suficientă, în cazul în care astfel de sinteze ar conține, nemodificate, recomandările în sine.	Se acceptă Comentariu similar recomandării nr. 20
23.		<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie să fie prevăzute resurse (umane și financiare) pentru asigurarea unui proces participativ.	Se acceptă Conform proiectului, autoritățile publice-autor, în vederea realizării calitative a participării publice, urmează să se conducă de principiul asigurării resurselor, care presupune planificarea și acordarea resurselor umane, competente și suficient formate, financiare și tehnice, necesare pentru participarea publică efectivă în procesul decizional.
24.		<u>CPR&CSOs</u>	Legea nu conține prevederi clare despre asigurarea accesibilității, incluziunii și reprezentativității proceselor de consultare publică. Trebuie consultate grupurile afectate direct de decizii și trebuie asigurată	Se acceptă parțial Conform proiectului, autoritățile publice-autor, în vederea realizării calitative a participării publice, urmează să se conducă de principiile: a) accesibilității – utilizarea unui limbaj simplu, clar și concis;

			incluziunea și accesibilitate pentru grupurile subreprezentate Trebuie alocate resurse pentru asigurarea accesibilității și participării incluzive.	b) incluziunii – asigurarea posibilităților de participare în procesul decizional a persoanelor și grupurilor subreprezentate, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și a grupurilor minoritare; c) nediscriminării – tratamentul egal al părților interesate implicate în procesul decizional, fără nicio formă de discriminare directă sau indirectă; Conform proiectului de lege, Cancelaria de Stat aprobă, după caz, instrucțiuni și ghiduri privind modul de organizare și desfășurare a diferitelor forme de consultări publice. Astfel, acestea urmează să descrie și să ghideze autoritățile în aplicarea diverselor forme de participare publică alternative precum grupuri de lucru, grupuri de cetățeni și adunări ale cetățenilor, dialoguri naționale etc. ținând cont de următoarele: (i) în cazul grupurilor de lucru, se va ține cont de necesitatea asigurării unui proces transparent de recrutare a membrilor acestora din societatea civilă; (ii) în cazul grupurilor și adunărilor de cetățeni, se vor stabili principii de bază referitoare la asigurarea reprezentativității participanților la aceste mecanisme de consultare.
Capitolul II Transparența procesului de elaborare a deciziilor				
25.	Articolul 8. Etapele asigurării transparenței	<u>DORCAS</u>	Corelarea cu art. 20 și 21 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative	Se acceptă parțial Procesul de legiferare a unui act normativ include etape specifice proceselor interne ale

				autorității publice-autor, ale autorităților ce aprobă, adoptă sau emit actul normativ, precum și procese interinstituționale de promovare a actului normativ, stabilite în Constituție. Proiectul legii vizează exact etapele procesului de legiferare în care are loc participarea publică, conform normelor și standardelor internaționale de participare publică la procesul decizional.
26.	Articolul 9. Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei	<u>Studiul TPD</u>	Standardizarea și unificarea prevederilor privind etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor din Legea nr. 239/2008 și HG nr. 967/2016. De exemplu, toate cerințele cu privire la anunțul de intenție urmează a fi publicate într-un singur loc în lege/hotărâre de Guvern într-o manieră coerentă, evitându-se dublarea. De asemenea, toate cerințele legale ce vizează anunțul privind organizarea consultărilor publice și modul în care acesta este publicat; același raționament ar trebui să se aplice și cerințelor privind recomandările și modului în care acestea sunt aduse la cunoștința publică, sau prevederilor privind deciziile și modului în care acestea sunt publicate, astfel încât acestea să se regăsească în câte o singură secțiune, într-un mod delimitat, evitând-se lacunele și suprapunerile.	Se acceptă Proiectul de lege delimitează exhaustiv etapa de inițiere a elaborării proiectului de decizie, obligațiile autorităților publice, termenele, posibilitățile de participare a publicului.

27.	<u>Studiul TPD</u>	Prevederea expresă în legislație a modalității prin care autoritatea este obligată să publice anunțurile privind inițierea și consultarea publică a deciziilor precum și a modalităților facultative (spre exemplu, obligatoriu pe pagina web instituțională și pe portalul https://particip.gov.md , păstrând restul modalităților ca opționale). În prezent, cadrul normativ juridic este dispersat și contradictoriu în această privință, deoarece prevede prea multe modalități de publicare, lăsând la latitudinea autorităților pe care să le aleagă. În plus, din unele dispoziții normative ar rezulta că toate modalitățile de publicare enumerate în articolele și punctele corespunzătoare din cadrul legal ar fi obligatorii, în timp ce din altele ar putea să reiasă că doar unele dintre ele sunt obligatorii (de exemplu: pct. 11 din HG nr. 967/2016 vs. art. 9 alin. (1) și art. 10 din Legea nr. 239/2008).	Se acceptă Proiectul de lege prevede obligația autorității publice-autor de a asigura proactiv accesul părților interesate la informațiile privind organizarea și desfășurarea procesului decizional prin publicarea obligatorie pe portalul de participare publică și site-ul web oficial al autorității publice, la compartimentul Transparența decizională prin referință (hyperlink) la portalul guvernamental https://particip.gov.md/ a informațiilor menționate. Totodată, pe lângă canalele obligatorii de informare, au fost prevăzute și alte modalități de informare a publicului, ținând cont de specificul autorităților.
28.	<u>Studiul TPD</u>	Revizuirea și clarificarea dispozițiilor legale privind implementarea obligațiilor de informare specifică și generală care sunt contradictorii. Astfel, deși ambele sunt descrise ca fiind obligatorii în unele prevederi, alte dispoziții (articolul 9 alineatul (1)	Se acceptă Normele privind publicarea din oficiu și informarea direcționată, prin email, la etapele de inițiere a elaborării sau de consultare publică, conform listei părților interesate, au fost dezvoltate în proiect.

			din Legea nr. 239/2008) pot fi interpretate cu ușurință ca permițând autorităților să aleagă doar una dintre cele două.	Totodată, menționăm că, în procesul de modernizare a platformei particip.gov.md este examinată posibilitatea de integrare pe aceasta a listelor părților interesate ale fiecărei autorități. Astfel, la publicarea anunțului de inițiere părțile interesate, înscrise în listă, vor fi notificate automat despre inițierea procesului decizional, iar la fiecare altă informație adăugată la proiectul în cauză, părțile interesate vor primi automat notificările de actualizare a informației. În acest mod va decădea necesitatea de informarea părților interesate la fiecare etapă de dezvoltare a proiectului.
29.		<u>Studiul TPD</u>	Obligativitatea expresă de respectare a termenelor prevăzute de lege de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor după publicarea anunțului de intenție și a anunțului privind organizarea consultării publice, deoarece majoritatea APC au stabilit 10 (sau chiar mai puține) zile calendaristice în 2023.	Se acceptă Termenul general de consultare la etapa de inițiere a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Termenul general de consultare la etapa de consultare publică a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale.
30.		<u>CPR&CSOs</u>	Termenele/perioadele de informare Legea spune că: „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la	Se acceptă Termenul general de consultare la etapa de inițiere a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Termenul general de consultare la etapa de consultare publică a fost stabilit la 10 zile

			data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. La solicitarea părților interesate, autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor”. Practicile internaționale prevăd să se ofere timp proporțional cu complexitatea deciziei și ajustarea la capacitatea părților interesate. Termenul de oferire al recomandărilor ar trebui să fie revăzut, inclusiv trebuie introdus la secțiunea principii unul ce ține de eficiență sau proporționalitate cu complexitatea deciziei. Totodată, nu doar la solicitarea părților interesate autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor, ci inclusiv autoritatea publică poate decide un termen mai mare în funcție de impactul și complexitatea deciziei, de exemplu stabilirea unui termen pentru proiecte complexe (30 zile) și pentru modificări minore (10 zile). În toate cazurile, autoritățile trebuie să justifice alegerea unui termen mai scurt.	lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale.
31.	Articolul 10. Accesul la proiectele de decizii	<u>Studiul TPD</u>	Clarificarea modului în care informațiile de interes public sunt puse la dispoziția publicului prin intermediul paginii web și furnizate la cerere. În cadrul normativ de	Se acceptă parțial Proiectul prevede obligația autorității publice -autor de a furniza, prin informare generală și direcționată, în timp util și în formate ușor

	Pct. 9 – 14 Anexa 1 HG 967/2016		transparență decizională trebuie menționată și cerința generală de accesibilitate a informației. Suplimentar, cadrul legal trebuie să conțină prevederi clare privind formatele de date deschise acceptate și modul în care formatul de date deschise ar trebui respectat de autoritățile publice.	accesibile, informațiile necesare pentru participarea publică la procesul decizional. Totodată, detaliile tehnice de asigurare a accesibilității informației de interes public sunt prevăzute în HG nr. 728/2023 privind paginile web ale autorităților publice.
32.		<u>M</u> Ap	Considerăm oportună revizuirea portalului https://particip.gov.md pentru a asigura o structură simplă în utilizare și filtre funcționale de căutare, care ar permite simplificarea accesului cetățenilor la informații.	Nu se acceptă Propunerea de revizuire a portalului particip.gov.md nu face obiectul prezentei legi. În proiect sunt incluse prevederi ce reglementează rolul portalului în asigurarea transparenței decizionale și a interacțiunii cu societatea civilă. Informativ: Urmare analizei eficienței portalului particip.gov.md , realizată în 2024, sunt întreprinse acțiunile necesare pentru modernizarea acestuia în scopul creării unei platforme unice de informare și participare privind procesul decizional al autorităților publice de diferit nivel.
33.	Articolul 11. Consultarea părților interesate Pct. 15 – 23 Anexa 1 HG 967/2016 Anexa 2 HG 967/2016 Regulament cu privire la	<u>M</u> En	În prezent, art.11, alin.(22) din Legea nr.239/2008 și art.20 din Hotărârea de Guvern nr.967/2016 prevede că anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente trebuie să fie făcute publice cel puțin cu 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie. Această reglementare asigură o perioadă	Se acceptă parțial Termenul general de consultare la etapa de inițiere a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Termenul general de consultare la etapa de consultare publică a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale.

	organizarea activității platformei consultative permanente în cadrul autorității administrației publice centrale		adecvată pentru consultarea publicului și pentru evaluarea contribuțiilor acestuia. Cu toate acestea, există situații excepționale în care un proiect de decizie trebuie adoptat într-un regim de urgență, iar termenul de 15 zile lucrătoare nu poate fi respectat. Astfel, recomandăm introducerea la art.11, alin.(22) din Legea nr.239/2008 și art.20 din Hotărârea de Guvern nr.967/2016 a sintagmei „cu excepția deciziilor adoptate în regim de urgență”, pentru a reflecta realitatea proceselor decizionale care trebuie gestionate rapid din motive de urgență. Această modificare ar permite autorităților publice să acționeze prompt în cazuri care impun adoptarea imediată a unor măsuri, fără a fi constrânse de termenul de 15 zile lucrătoare, dar, în același timp, ar asigura transparența procesului decizional prin menținerea unei proceduri clare și previzibile în restul cazurilor.	Proiectul prevede și procedura de consultare publică simplificată în cazuri excepționale, cu fundamentarea selectării acestei proceduri.
34.		<u>Studiul TPD</u>	Precizarea în legislație a diferenței dintre publicarea unui proiect de decizie pe pagina web și consultarea publică a proiectului de decizie cu părțile interesate. În lipsa aceste clarități, în cazul unor autorități publice, există confuzia (confirmată în cadrul focus grupurilor) precum	Se acceptă Proiectul delimitează obligațiile de asigurare a transparenței decizionale și cea de implicare efectivă a părților interesate în procesul de inițiere și elaborare a deciziilor.

			că odată publicat pe pagina web, proiectul de decizie, a fost, de asemenea, și consultat public cu părțile interesate. Se consideră relevant de a aduce mai multă claritate normativă în aceste aspecte, în mod special: (i) informarea prin publicare; (ii) consultarea online; (iii) organizarea și desfășurarea ședinței de consultare offline; (iv) alte forme de consultare publică.	
35.		<u>Studiul TPD</u>	Instituirea unui mecanism prin care se decide (în mod transparent, cu publicarea în compartimentul de transparență al site-ului instituțional a proceselor-verbale și a documentelor relevante etc.), pentru care acte normative (ordine ministeriale, dispoziții, etc) ale autorităților publice ar trebui să se desfășoare consultări publice în conformitate cu articolul 3 din Legea 239/2008.	Se acceptă Proiectul definește exhaustiv proiectele de decizii pentru care autoritățile publice urmează să asigure participarea publică la diferite etape de elaborare a acesteia.
36.		<u>Studiul TPD</u>	Revizuirea și clarificarea cadrului legal în privința asigurării funcționalității platformei consultative, ca fiind o obligație legală a APC, ceea ce nu pare să fie cazul în prezent. HG 967/2016, pct.	Se acceptă parțial Proiectul de lege prevede mai multe forme de consultare publică, inclusiv grupurile de lucru din cadrul platformelor consultative permanente, precum și transparența activității acestora.
37.		<u>Studiul TPD</u>	Se recomandă să se identifice mecanisme prin care să se asigure că APC publică componența și procesele-verbale ale reuniunilor platformelor și ca acestea să fie	Se acceptă Proiectul conține prevederi privind publicarea proactivă de către autoritățile publice a informației despre formatele permanente de

		publicate în secțiunea Transparență, într-un sub-compartiment special dedicat acestora.	consultare/participare publică: componența, regulile de funcționare, rezultatele activității. Totodată, se va reține că acesta nu este o formă unică de consultare publică, iar menționarea lor în lege se face pentru a asigura cadrul legal de funcționare a acestora și de a promova aceste forme de consultare ca fiind dialoguri structurate, sistemice și de lungă durată cu părțile interesate de domeniul dat.
38.	<u>Studiul TPD</u>	Excluderea prevederilor legale care solicită APC obligația de a publica adresa poștală fizică a persoanelor desemnate să coordoneze consultările publice pe marginea unui proiect (pct. 18 al HG 967/2016).	Se acceptă Proiectul prevede publicarea informației privind persoana sau subdiviziunea responsabilă de participarea publică în procesul decizional și datele de contact: telefon, adresă de e-mail.
39.	<u>Studiul TPD</u>	Obligativitatea expresă de respectare a termenelor prevăzute de lege de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor după publicarea anunțului privind organizarea consultării publice.	Se acceptă În fapt, termenele sunt obligatorii. Urmează a fi sporit nivelul de respectare a cerinței date.
40.	<u>Studiul TPD</u>	Examinarea posibilității de introducere la nivel local a unor formate de dialog și participare locale modelate în baza exemplelor pozitive existente care stimulează transparența și participarea (de ex, Consilii Locale de Transparență, Consilii Raionale de Participare, Grupuri de seniori, Consilii Locale de Tineret etc.). Formatele pot fi diferite pentru APL 1 și APL 2, în	Se acceptă În proiect au fost menționate formele de organizare structurată a dialogului și a participării publice în procesul decizional al autorităților publice centrale și locale de nivel I și II. <i>Totodată, se va reține că aceste prevederi urmează a fi consultate suplimentar cu autoritățile publice vizate.</i>

			funcție de modelele care funcționează în prezent.	
41.		<u>Studiul TPD</u>	Determinarea și oferirea oportunităților de diversificare a modalităților de implicare a cetățenilor în procesul decizional al autorităților locale (de ex. adunări generale, consultări publice, adunări pe sectoare, adunări în școli, grădinițe etc.)	Se acceptă Formatele de dialog și participare publică evoluează în ritm rapid, inclusiv fiind aplicate în context național. Proiectul de lege face referire la formele inovatoare de consultare publică. Recomandarea UE nu solicită reglementarea acestor noi instrumente de participare publică la nivel de acte legislative, dar recomandă statelor membre să se asigure că astfel de exerciții sunt facilitate de o metodologie solidă și de principii de bază care susțin calitatea, incluziunea și integritatea acestora. Conform proiectului de lege, Cancelaria de Stat aprobă, după caz, instrucțiuni și ghiduri privind modul de organizare și desfășurare a diferitelor forme de consultări publice. Astfel, acestea urmează să descrie și să ghideze autoritățile în aplicarea diverselor forme de participare publică alternative precum grupuri de lucru, grupuri de cetățeni și adunări ale cetățenilor, dialoguri naționale etc. ținând cont de următoarele: a) în cazul grupurilor de lucru, se va ține cont de necesitatea asigurării unui proces transparent de recrutare a membrilor acestora din societatea civilă; b) în cazul grupurilor și adunărilor de cetățeni, se vor stabili principii de bază referitoare la asigurarea

			reprezentativității participanților la aceste mecanisme de consultare.
42.	<u>Studiul TPD</u>	Informarea prin email a participanților la consultări publice despre rezultatele procesului de consultare publică (aprobarea finală a documentului consultat, propunerile acceptate, etc.)	Se acceptă Informarea prin email a participanților la consultările publice despre rezultatele acestora va fi asigurată automat prin portalul particip.gov.md
43.	<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie să existe prevederi care explică când se organizează consultări publice și trebuie enumerate excepțiile. În prezent, legea prevede că autoritățile publice vor consulta cetățenii despre proiectele de acte normative și administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice). Este această prevedere generală suficientă? Excepții de la regulă sunt: cazurile în care se conțin informații cu caracter limitat și deciziile/ședințele operative. Legea mai spune că consultarea publică se face și „c) la propunerea cetățeanului, asociației constituite în corespundere cu legea, altei părți interesate”, însă nu este clar dacă această normă se aplică.	Se acceptă Capitolul II Consultarea publică, prevede exhaustiv obligațiile de asigurare a transparenței decizionale și cea de implicare efectivă a părților interesate în procesul de inițiere și elaborare a deciziilor.

			Procesul de participare trebuie să fie aplicabil pentru toate deciziile publice. Excepțiile trebuie enumerate expres. Trebuie să existe o obligatie generală de a asigura participarea publică în toate autoritățile/instituțiile și la toate etapele.	
44.		<u>CPR&CSOs</u>	Legea prevede ca modalități de participare publică noțiunile de consultare, audiere și dezbateri. Totuși, acestea au definiții similare și sunt interpretate diferit de instituții. Articolul 11 spune că: „(1) Consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate se asigură de către autoritatea publică responsabilă de elaborarea proiectului de decizie prin următoarele modalități: dezbateri publice, audieri publice, sondaj de opinie, referendum, solicitarea opiniilor experților în domeniu, crearea grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc cu participarea reprezentanților societății civile.” Ceea ce poate însemna că poate fi folosită oricare dintre aceste metode de consultare, dar care nu corespunde cu bunele practici internaționale.	Se acceptă parțial Proiectul de lege conține prevederi atât despre consultarea tradițională a părților interesate, cu depunerea propunerilor și recomandărilor în formă scrisă, cât și metodele alternative de consultare publică, inclusiv desfășurarea ședințelor de consultare publică. Se va reține că nu toate proiectele de decizii necesită discuții pe marginea proiectului și deci – desfășurarea ședințelor de consultare. Această abordare este argumentată și din punct de vedere a resurselor publice și civile disponibile permanent pentru organizarea, desfășurarea și participarea la formele deliberative de consultare publică.

			Trebuie să fie prevăzut ca toate deciziile să fie deschise pentru participarea publică a tuturor, prin transmitere propunerilor în scris, dar și prin organizarea consultărilor cu prezență fizică.	
45.		<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie să fie două articole distincte: unul care să reglementeze formele de participare deschisă pentru toți și altul care să reglementeze participarea pentru grupuri de lucru/platforme consultative.	Se acceptă parțial Conform proiectului de lege, Cancelaria de Stat aprobă, după caz, instrucțiuni și ghiduri privind modul de organizare și desfășurare a diferitelor forme de consultări publice. Astfel, acestea urmează să descrie și să ghideze autoritățile în aplicarea diverselor forme de participare publică alternative precum grupuri de lucru, grupuri de cetățeni și adunări ale cetățenilor, dialoguri naționale etc. ținând cont de următoarele: a) în cazul grupurilor de lucru, se va ține cont de necesitatea asigurării unui proces transparent de recrutare a membrilor acestora din societatea civilă; b) în cazul grupurilor și adunărilor de cetățeni, se vor stabili principii de bază referitoare la asigurarea reprezentativității participanților la aceste mecanisme de consultare.
46.		<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie să fie recomandată folosirea a cel puțin două metode de participare publică pentru fiecare etapă a procesului.	Se acceptă parțial Proiectul de lege prevede 2 forme obligatorii de consultare publică pentru documentele de politici sectoriale și cele de planificare strategică: solicitarea opiniei în scris (atât la etapa de inițiere, cât și la etapa de consultare

			publică) și desfășurarea a cel puțin unei ședințe de consultare publică.
47.	<u>CPR&CSOs</u>	Termenele/perioadele de consultare Legea spune că: „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice. La solicitarea părților interesate, autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor”. Practicile internaționale prevăd să se ofere timp proporțional cu complexitatea deciziei și ajustarea la capacitatea părților interesate. Termenul de oferire al recomandărilor ar trebui să fie revăzut, inclusiv trebuie introdus la secțiunea principii unul ce ține de eficiență sau proporționalitate cu complexitatea deciziei. Totodată, nu doar la solicitarea părților interesate autoritatea publică poate prelungi termenul de prezentare a recomandărilor, ci inclusiv autoritatea publică poate decide un termen mai mare în funcție de impactul și complexitatea deciziei, de exemplu stabilirea unui termen	Se acceptă Termenul general de consultare la etapa de inițiere a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Termenul general de consultare la etapa de consultare publică a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Proiectul prevede și procedura de consultare publică simplificată în cazuri excepționale, cu fundamentarea selectării acestei proceduri.

			pentru proiecte complexe (30 zile) și pentru modificări minore (10 zile). În toate cazurile, autoritățile trebuie să justifice alegerea unui termen mai scurt.	
48.		<u>DORCAS</u>	Proiectul de act normativ se transmite spre avizare autorităților publice interesate după colectarea propunerilor formulate la etapa de consultare și inserarea acestora, după caz în proiect.	Se acceptă parțial Procedura de avizare și cea de consultare publică a proiectului are loc în paralel. Totodată, se va reține faptul că, dacă urmare avizării/consultării publice proiectul de decizie este modificat în proporție de 1/3, acest proiect este supus procedurii de avizare repetată.
49.		<u>DORCAS</u>	Modalitățile de consultare să fie în concordanță cu cele ale Legii 100. Conform art. 21 al legii 100, implicarea societății civile e menționată abia la punctul E, dar ar fi bine aceasta să înceapă de la început din etapa A, prin prezența reprezentanților OSC/categoriei vizate în grupul de lucru, și aceasta să nu fie opțională, ci obligatorie (sau altă modalitate de consultare)	Se acceptă parțial Procesul de legiferare a unui act normativ include etape specifice proceselor interne ale autorității publice-autor, ale autorităților ce aprobă, adoptă sau emit actul normativ, precum și procese interinstituționale de promovare a actului normativ, stabilite în Constituție. Proiectul legii vizează exact etapele procesului de legiferare în care are loc participarea publică, conform normelor și standardelor internaționale de participare publică la procesul decizional. De reținut faptul că, participarea publică în procesul decizional, conform proiectului, este definită de la etapa de inițiere a elaborării, unde părțile interesate au rolul bine definit privind participarea, inclusiv în componența grupurilor de lucru permanente sau ad-hoc ale autorității publice-autor.

50.	<u>MAp</u>	Ministerul Apărării susține necesitatea diversificării formelor de consultare publică, simplificării accesului la listele actualizate ale părților interesate, precum și dezvoltarea mecanismelor de cointerесare și implicare activă a cetățenilor în acest proces.	Se acceptă parțial Proiectul de lege conține prevederi atât despre consultarea tradițională a părților interesate, cu depunerea propunerilor și recomandărilor în formă scrisă, cât și metodele alternative de consultare publică, inclusiv desfășurarea ședințelor de consultare publică. În ceea ce privește atragerea părților interesate în dialog, intensificarea implicării acestora în procesul decizional, ține în cea mai mare parte de eforturile autorităților publice.
51.	<u>MAp</u>	Ținând cont de faptul că, atât paginile web oficiale ale ministerelor, cât și platforma https://particip.gov.md , nu sunt accesate frecvent de către societatea civilă, ar fi benefică utilizarea mai frecventă a informării direcționate a părților interesate pentru a asigura posibilitatea participării acestora la orice etapă a procesului decizional (pentru proiectele de acte normative, administrative care pot avea un impact major social, economic, asupra mediului sau de altă natură).	Se acceptă Proiectul de lege prevede obligația autorității publice-autor de a informa direcționat părțile interesate despre procesul decizional. Totodată, pentru facilitarea acestui exercițiu și asigurarea continuității transmiterii direcționate a mesajelor aferente unui proiect de decizie, în procesul de modernizare a platformei particip.gov.md este examinată posibilitatea de integrare pe acesta a listelor părților interesate ale fiecărei autorități. Astfel, la publicarea anunțului de inițiere din listă se vor selecta părțile interesate de subiect, iar la fiecare altă informație adăugată la proiectul în cauză, părțile interesate vor primi automat notificările de actualizare a informației. În acest mod va decădea necesitatea de informare a părților interesate la fiecare etapă de dezvoltare a proiectului.
52.	<u>MAIA</u>	Includerea unei prevederi privind organizarea consultărilor publice	Se acceptă parțial

			ținând cont de specificul sectorului, prin elaborarea unui regulament intern.	Posibilitatea de a elabora regulamente interne, în conformitate cu principiile generale de participare publică stipulate în lege, este la latitudinea decizională a autorității.
53.		<u>MAIA</u>	Stabilirea consultărilor publice ca durată suficient de lungă, pentru a permite o analiză detaliată a documentelor și propunerilor și pentru a colecta opinii și sugestii din partea publicului	Se acceptă Termenul general de consultare la etapa de inițiere a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Termenul general de consultare la etapa de consultare publică a fost stabilit la 10 zile lucrătoare și 15 zile lucrătoare pentru documentele de planificare strategică și politici sectoriale. Proiectul prevede și procedura de consultare publică simplificată în cazuri excepționale, cu fundamentarea selectării acestei proceduri.
54.	Articolul 12. Recepționarea și examinarea recomandărilor Pct. 24 – 29, 31, 32 Anexa 1 HG 967/2016	<u>Studiul TPD</u>	În cazul în care dosarul este păstrat ca prevedere legală, se recomandă să se precizeze că astfel de dosare ar trebui publicate în compartimentele de transparență ale site-urilor instituțiilor, întrucât cadrul juridico-normativ prevede în prezent doar că dosarul „legat de elaborarea proiectului de decizie este accesibil tuturor cetățenilor, asociațiilor înființate în conformitate cu legea, altor părți interesate”.	Se acceptă Proiectul de lege prevede obligația autorității publice-autor, după desfășurarea consultărilor publice și definitivarea proiectului de decizie, de a plasa pe portalul de participare publică: a) proiectul definitivat al deciziei care urmează să fie adoptată de autoritatea publică competentă; b) nota de fundamentare; c) procesele-verbale ale ședințelor de consultare publică desfășurate; d) sinteza;

			e) alte materiale, aferente participării publice și în baza cărora a fost elaborat proiectul deciziei, după caz. Totodată, pe site-ul oficial web al autorității, această informație va fi vizibilă la compartimentul transparență decizională cu referința (hyperlink) la portalul de participare publică particip.gov.md. Astfel se va asigura conformitatea la cerințele de transparență proactivă a procesului decizional al autorităților publice (prevederile Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public), inclusiv APL care nu dețin site-uri web.
55.	<u>Studiul TPD</u>	Menționarea expresă a obligativității plasării sintezei pe https://particip.gov.md , la rezultatele consultării publice a proiectului.	Se acceptă Proiectul de lege prevede obligația autorității publice-autor, după desfășurarea consultărilor publice și definitivarea proiectului de decizie, de a plasa pe portalul de participare publică dosarul proiectului de decizie, inclusiv procesele-verbale ale ședințelor de consultare publică desfășurate; sinteza recomandărilor.
56.	<u>CPR&CSOs</u>	Să asigure răspunsul (feedback-ul) obligatoriu pentru recomandările primite. Deși legislația prevede obligativitatea întocmirii și publicării tabelului de sinteză cu includerea recomandărilor și avizelor, inclusiv a motivării în cazul refuzului, în practică această normă	Se acceptă Proiectul de lege prevede obligația autorității publice-autor, după desfășurarea consultărilor publice și definitivarea proiectului de decizie, de a plasa pe portalul de participare publică: a) proiectul definitivat al deciziei care urmează să fie adoptată de autoritatea publică competentă; b) nota de fundamentare;

		adesea nu se respectă. Este necesar instituirea unor procese de monitorizare și asigurare a respectării regulii privind feedbackul obligatoriu pentru recomandările substanțiale.	c) procesele-verbale ale ședințelor de consultare publică desfășurate; d) sinteza; e) alte materiale, aferente participării publice și în baza cărora a fost elaborat proiectul deciziei, după caz. Totodată, pe site-ul oficial web al autorității, această informație va fi vizibilă la compartimentul transparență decizională cu referința la portalul de participare publică particip.gov.md.
57.	<u>DORCAS</u>	Propunerile, opiniile cu privire la proiectul de act normativ se vor consemna într-un Registru de evidență a propunerilor la proiectele de acte normative (separat de evidența petițiilor), menționându-se data primirii, persoana și datele de contact ale persoanei care a prezentat propuneri și/sau recomandări la proiectul actului normativ.	Se acceptă parțial Instituirea Registrelor separate pentru recomandările parvenite în procesul de consultare publică presupune un efort suplimentar pentru autoritățile publice-autor. Totodată, se va reține că proiectul vine cu reglementări exacte privind înregistrarea, examinarea și mecanismele de răspuns despre rezultatele examinării recomandărilor recepționate pe tot parcursul procesului decizional. În fapt, orice parte interesată înaintează recomandări autorității publice-autor în cadrul procesului decizional: a) prin intermediul portalului de participare publică; b) la adresa poștală sau electronică; c) la sediul autorității publice responsabile de elaborarea deciziei. Recomandările în formă scrisă, transmise în mod individual sau colectiv, se transmit cu menționarea datei trimiterii și a datelor de

			contact ale expeditorului și sunt înregistrate de către autoritatea publică-autor conform legislației. Înaintarea recomandărilor în formă verbală, prezentate în cadrul ședințelor de consultare publică, se consemnează în procesele-verbale ale ședințelor respective. Recomandările recepționate de autoritatea publică-autor, la etapa de inițiere a elaborării și la etapa de consultare publică a proiectului de decizie, sunt incluse în sinteza recomandărilor, întocmită în conformitate cu anexa nr. 2 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
58.		<u>DORCAS</u>	Corelarea cu Secțiunea a 5-a, Avizarea, consultarea publică și efectuarea expertizei a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative Corelarea a fost asigurată. Posibil sunt necesare clarificări suplimentare ce vizează recomandarea dată.
59.		<u>DORCAS</u>	Adoptarea actelor normative ține de competența exclusivă a autorităților publice. Propunerile înregistrate, opiniile exprimate în cadrul ședințelor publice sunt cu titlu de recomandare. Este necesară detalierea recomandării.
60.		<u>DORCAS</u>	Recomandările în formă scrisă, primite în mod individual inclusiv pe cale electronică vor fi înregistrate conform legislației. Se acceptă Proiectul prevede că, recomandările în formă scrisă, transmise în mod individual sau colectiv, se transmit cu menționarea datei trimiterii și a datelor de contact ale expeditorului și sunt înregistrate de către autoritatea publică-autor conform legislației.

61.	<u>MAIA</u>	Efectuarea unei analize detaliate ca urmare a finalizării consultărilor publice prin feedback-ul primit și elaborarea unui raport public care să explice modul în care au fost integrate opiniile și sugestiile cetățenilor în procesul decizional, prin asigurarea transparenței și responsabilității instituțiilor, demonstrând modul în care deciziile au fost influențate de contribuțiile publicului și justificate în mod clar deciziile finale.	Nu se acceptă Pentru APC sinteza este deja un instrument uzual și corespunzător cerințelor de răspuns. Totodată, aplicarea unor mecanisme alternative de raportare a feedback-lui va ține de reglementările interne de asigurare a participării publice.
62.	<u>MAIA</u>	Efectuarea evaluărilor de impact post-consultare care să explice cum va fi afectată societatea, economia și mediul de propunerile respective, facilitând astfel o abordare informată	Nu se acceptă Evaluarea impactului propunerilor se face la etapa examinării recomandărilor recepționate. Astfel, autoritatea publică-autor examinează recomandările recepționate și decide acceptarea sau neacceptarea acestora, totală sau parțială. Rezultatul examinării recomandării se indică în sinteză, iar în cazul neacceptării parțiale sau totale a recomandării, se indică și argumentarea acestei decizii. În procesul de examinare a recomandărilor recepționate, autoritatea publică-autor urmărește echilibrarea intereselor individuale, sectoriale și generale.
63.	<u>MAIA</u>	Organizarea consultărilor în două etape, prima etapă să fie dedicată prezentării documentului de către autor cu argumentele ce au stat la baza elaborării documentului pentru a nu fi interpretări greșite ale	Se acceptă parțial Conform prevederilor proiectului de lege, autoritatea publică-autor poate desfășura ședințe de consultare publică, inclusiv la etapa de inițiere a elaborării proiectului de decizie, unde poate identifica problemele și discuta

			acestui în procesul de studiere, și a doua etapă, după o perioadă de 14 zile calendaristice, să fie deja dezbătut cu părțile interesate în baza argumentelor aduse de aceștia.	eventualele soluții ce se vor regăsi în decizie. Ulterior, la etapa de consultare publică, prevederile legale stabilesc termene minimale a fi respectate, oferind autorității publice-autor libertatea de a desfășura consultările publice asupra proiectului într-un număr de runde necesar definitivării calitative a deciziei. În funcție de complexitatea actului normativ, autoritatea publică autor determină de sine stătător detaliile procesului de consultare, or în normele legale este dificil de a stabili pentru care anume acte ar fi aplicată această modalitate de consultare.
64.		<u>MC</u>	La Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, pct. 18, subpct. 7) va avea următorul cuprins: „7) întocmește procesul-verbal al ședinței și, după semnarea acestuia de către președinte, îl transmite pentru informare membrilor permanenți ai platformei în termen de 5 zile lucrătoare de la desfășurarea ședinței și asigură publicarea acestuia pe site-ul web oficial al autorității.	Se acceptă parțial Pct. 9., subpct. 14) din Anexa 2 la Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional este prevăzută obligația autorității de a asigura transparența activității PCP.
65.	Articolul 12¹. Anunțul privind retragerea unui proiect de decizie din procesul de elaborare	<u>MEn</u>	În cadrul actual al procesului decizional public, art. 12¹ din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional prevede că în caz de retragere a unui proiect de decizie din procesul de elaborare, autoritatea publică care a inițiat procesul de	Se acceptă parțial Proiectul de lege prevede că în caz de retragere a unui proiect de decizie din procesul de elaborare, autoritatea publică-autor care a inițiat procesul de elaborare, publică pe portalul de participare publică anunțul privind

	Pct. 30 Anexa 1 HG 967/2016	elaborare va plasa anunțul despre retragere, pe pagina web oficială. De asemenea, prin completare pct. 21 din Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 stipulează că anunțul privind organizarea consultărilor publice poate fi retras de pe pagina web oficială a autorității doar după ce a fost plasat un alt anunț referitor la retragerea proiectului de decizie, indicând motivul retragerii. Recomandăm introducerea unui anunț-tip standardizat pentru retragerea proiectelor de decizie, similar cu anunțul-tip utilizat pentru organizarea consultărilor publice. Astfel, autoritățile publice ar trebui să adopte un format uniform și clar pentru aceste anunțuri, care să includă următoarele informații esențiale: - autoritatea publică care a inițiat procesul de elaborare, - tipul proiectului de decizie retras, - motivul retragerii proiectului, - data retragerii, - orice alte informații relevante pentru public. Totodată, este important de menționat că, deși anunțurile de retragere sunt plasate pe pagina web oficială al autorităților publice, nu există o prevedere clară privind publicarea acestora și pe platforma guvernamentală particip.gov.md. În acest sens, recomandăm completarea	anularea procesului decizional, cu indicarea motivului. Dat fiind faptul că acest anunț se va publica nemijlocit la proiectul inițiat, alte detalii decât motivarea argumentată nu este necesară.
--	---	--	--

			legislației cu obligativitatea publicării anunțurilor de retragere inclusiv pe platforma particip.gov.md, asigurând astfel o transparență mai mare și un acces mai larg al cetățenilor la informațiile referitoare la procesul decizional public.	
	Capitolul III Transparența procesului de adoptare a deciziilor			
66.	Articolul 13. Participarea la ședințele publice Pct. 34 - 40 Anexa 1 HG 967/2016	<u>Studiul TPD</u>	Definirea, utilizarea și actualizarea permanentă a listei părților interesate și a tehnicilor de informare specifice numai pentru invitarea părților interesate la reuniuni de consultare fizice sau online.	Se acceptă Proiectul prevede câteva moduri de informare a părților interesate despre desfășurarea ședințelor de consultare publică: (i) AP transmite direcționat anunțul privind desfășurarea ședinței de consultare publică a proiectului de decizie, prin e-mail, conform listei părților interesate; (ii) AP plasează anunțul privind organizarea ședinței de consultare publică pe portalul de participare publică; (iii) AP poate informa publicul și prin alte căi de comunicare precum: afișarea anunțului la sediul său într-un spațiu accesibil publicului, difuzarea în mass-media centrală sau locală, publicarea pe profilul oficial al autorității pe rețelele de socializare, după caz. În procesul de modernizare a platformei particip.gov.md este examinată posibilitatea de integrare pe aceasta a listelor părților interesate ale fiecărei autorități.

			Astfel, la publicarea anunțului de inițiere din listă se vor selecta părțile interesate de subiect, iar la fiecare altă informație adăugată la proiectul în cauză, părțile interesate vor primi automat notificările de actualizare a informației. În acest mod va decădea necesitatea de informarea părților interesate la fiecare etapă de dezvoltare a proiectului.
67.	<u>Studiul TPD</u>	Analiza și remedierea situațiilor în care APL limitează participarea persoanelor cu dispozitive de filmare cu invocarea art. 17 (7) din <u>LP436/2006</u> care menționează că ședințele consiliilor locale pot fi transmise în direct la posturile publice naționale și locale de radio și televiziune, alte canale mediatice, pe rețelele de socializare sau pe pagina web oficială a autorității publice locale de către distribuitorii sau furnizorii de servicii media ori de către persoane fizice în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale, ale Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional	Nu se acceptă Recomandarea nu face obiectul prezentei legi
68.	<u>DORCAS</u>	Persoanele interesate vor participa la ședințele publice în limita locurilor disponibile din sala de ședințe și în ordinea prioritară stabilită de persoana care prezidează ședința,	Se acceptă parțial Pentru prezentul proiect de lege astfel de detalii sunt excesive.

			luându-se în considerare interesul cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, al altor părți interesate față de subiectul ședinței publice.	Totodată, proiectul vine cu reglementări distincte privind organizarea și desfășurarea ședințelor de consultare publică. Regulile generale și specifice de aplicare ale prevederilor Legii urmează a fi dezvoltate în Instrucțiunile și ghidurile elaborate de Cancelaria de Stat.
69.	Articolul 14. Adoptarea deciziilor în regim de urgență	<u>CPR&CSOs</u>	Trebuie reglementată expres modalitățile și excepțiile pentru participarea publică în deciziile legate de starea de urgență.	Se acceptă Obligația generală este de a consulta proiectele de acte normative, fiind posibile și unele limitări proporționale și justificate. Legea impune în mod explicit consultarea tuturor proiectelor de decizii, permițând în același timp limitarea dreptului la participare numai în cazuri bine justificate, în situații extraordinare care necesită adoptarea urgentă a unor acte. (1) În cazul necesității urgente de a adopta o decizie, autoritatea publică-autor poate stabili termene mai restrânse pentru înaintarea recomandărilor de către părțile interesate la etapa consultării publice, care nu pot fi mai mici de 5 zile lucrătoare. (2) Anunțul de consultare publică, însoțit de proiectul de decizie care urmează a fi adoptat în conformitate cu alin. (1), este publicat pe portalul de participare publică, cu indicarea motivelor care au stat la baza aplicării alin. (1). (3) Autoritatea publică-autor poate desfășura procesul decizional fără efectuarea consultării publice, în cazul în care o astfel de măsură este necesară și proporțională pentru:

				a) prevenirea situațiilor excepționale, prevăzute de actele normative, sau combaterea consecințelor acestora; b) protejarea împotriva amenințărilor la viața sau sănătatea persoanelor ori la siguranța publică. (4) Prevederile prezentului articol nu se aplică în cazul proiectelor de decizii incluse în planurile de activitate anuală a autorității publice-autor și a proiectelor de decizii menționate la art. 2, alin. (3), lit. h) – j) și la art.14, alin. (2).
70.	Articolul 15. Informarea publicului referitor la deciziile adoptate Pct. 33 Anexa 1 HG 967/2016	<u>Studiul TPD</u>	Introducerea expresă a obligației ca informațiile privind organizarea ședințelor privind luarea de decizii să fie publicate la compartimentele dedicate transparenței decizionale de pe pagina web, se recomandă adoptarea unei astfel de norme legale obligatorii.	Se acceptă Art. 14, alin. (3) Autoritatea publică plasează anunțul privind organizarea ședinței de consultare publică pe portalul de participare publică, care cuprinde următoarele elemente: a) data plasării anunțului; b) formatul ședinței de consultare publică (cu prezență fizică, online sau mixt); c) data și locul ședinței de consultare publică; d) în cazul ședinței de consultare publică desfășurată online sau mixt – modalitatea de conectare; e) modul de înregistrare a participanților; f) ordinea de zi a ședinței de consultare publică; g) proiectul de decizie și materialele aferente care vor fi supuse discuției, dacă ședința se desfășoară la etapa consultării publice a proiectului;

			h) datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea proiectului de decizie. (4) Anunțul privind desfășurarea ședinței de consultare publică este transmis de autoritatea publică-autor direcționat părților interesate conform listei, prin portalul de participare publică. (5) Autoritatea publică-autor poate informa publicul și prin alte căi de comunicare precum: afișarea anunțului la sediul său într-un spațiu accesibil publicului, difuzarea în mass-media centrală sau locală, publicarea pe profilul oficial al autorității pe rețelele de socializare, după caz.
71.	<u>Studiul TPD</u>	Identificarea mecanismelor pentru a se asigura că toate autoritățile publice își publică toate deciziile (inclusiv ordinele și dispozițiile ministeriale/instituționale) și dispozițiile la compartimentele dedicate transparenței de pe pagina web. În prezent, articolul 15 din Legea nr. 239/2008, deși specifică obligația de publicare a acestor decizii, este imprecis în ceea ce privește modul de publicare. În cazul în care este acceptată recomandarea de a institui prin lege obligația publicării deciziilor (inclusiv a actelor normative) în compartimentele de transparență, atunci pct. 33 din HG nr. 967/2016 ar trebui exclus.	Se acceptă Conform proiectului de lege, după aprobarea de către autoritatea competentă a proiectului de decizie, autoritatea publică - autor plasează pe portalul de participare publică referința la decizia aprobată, înregistrată în Registrul de stat al actelor juridice legis.md, Registrul de stat al actelor locale actelocale.md, monitor.gov.md.

72.		<u>Studiul TPD</u>	Stabilirea normei în vederea asigurării executării obligației legale prevăzute în art. 17 (6) din <u>LP436/2006</u> de publicare a procesul-verbal al ședinței consiliului pe pagina web oficială a APL	Se acceptă parțial (1) După desfășurarea consultărilor publice și definitivarea proiectului de decizie, precum și în cazul prevăzut la art. 16, autoritatea publică-autor plasează pe portalul de participare publică: a) proiectul definitivat al deciziei care urmează să fie adoptată de autoritatea publică competentă; b) nota de fundamentare; c) procesele-verbale ale ședințelor de consultare publică desfășurate; d) sinteza; e) alte materiale, aferente participării publice și în baza cărora a fost elaborat proiectul deciziei, după caz.
73.	Articolul 16. Rapoartele privind transparența în procesul decizional Pct. 41 - 42 Anexa 1 HG 967/2016	<u>MEn</u>	În conformitate cu pct.42 din Hotărârea de Guvern nr.967/2016, autoritățile publice sunt obligate să elaboreze un raport anual privind transparența în procesul decizional. Acest raport trebuie să fie făcut public nu mai târziu de sfârșitul lunii ianuarie a anului imediat următor anului de referință. Totuși, în prezent, nu există un format standardizat pentru acest raport, iar autoritățile publice se bazează pe o versiune trimisă de către Cancelaria de Stat, care servește drept model pentru autoritățile publice centrale. În acest sens, recomandăm	Se acceptă Conform prevederilor proiectului, persoana responsabilă de coordonarea participării publice în procesul decizional al autorității publice-autor întocmește anual, până la data de 20 februarie, un raport privind participarea publică în procesul decizional pentru anul precedent și îl publică prin referință (hyperlink) la portalul de participare publică, pe site-ul web oficial al autorității publice-autor. Raportul va cuprinde cel puțin următoarele informații: numărul de anunțuri privind inițierea elaborării proiectelor de decizii;

			introducerea unei anexe, care să stabilească un format standardizat pentru raportul anual privind transparența în procesul decizional. Introducerea unui format standardizat ar contribui la uniformizarea acestui proces, asigurând un nivel mai mare de claritate și comparabilitate între diferite autorități publice. Mai mult, acest raport ar sprijini o mai bună evaluare a activității autorităților publice și ar oferi o imagine mai clară asupra modului în care sunt implementate principiile transparenței și consultării publice.	numărul de proiecte de decizii consultate public, dezagregat pe formele de consultare; numărul de ședințe de consultare publică organizate de autoritatea publică-autor, dezagregat pe formele de consultare publică; numărul de recomandări recepționate în cadrul procesului decizional; numărul de decizii adoptate de autoritatea publică-autor sau de autoritatea publică împuternicită cu aprobarea, adoptarea sau emiterea deciziei, dezagregat pe tipul acestora; numărul de proiecte de decizii retrase din procesul decizional; numărul inițiativelor civice examinate; numărul inițiativelor civice acceptate.
74.		<u>Studiul TPD</u>	Identificarea mecanismelor pentru a se asigura că toate autoritățile publice raportează cifre care reflectă numărul total al deciziilor/dispozițiilor adoptate pentru anul respectiv (inclusiv ordinele și dispozițiile ministeriale/instituționale). Pentru a asigura furnizarea de date exhaustive, aceste date ar trebui colectate automat. O soluție ar fi publicarea acestor documente pe https://particip.gov.md în același mod ca și actele guvernamentale.	Se acceptă Pentru a asigura furnizarea de date exhaustive, aceste date ar trebui colectate automat. Ca soluție este propusă publicarea acestor documente pe https://particip.gov.md

75.		<u>CPR&CSOs</u>	Mecanismele de asigurare a implementării legii (inclusiv sistemul de sancțiuni, dar și alocarea de resurse) ar trebui eficientizate, iar participarea publică trebuie evaluată constant. Sunt reglementate reguli despre raportarea anuală privind transparența în procesul decizional (pe indicatori cantitativi). Crearea unui mecanism de monitorizare a implementării normelor de participare publică.	Se acceptă parțial Un accent aparte în lege se pune pe monitorizarea implementării prevederilor legii. Pentru asigurarea calității datelor monitorizate, urmează automatizarea colectării acestora, creșterea disciplinei de plasare a datelor primare, respectarea normelor privind furnizarea informațiilor pe portal. Totodată, pentru asigurarea inițierii implementării conforme a legii, în următorul Plan de acțiuni pentru guvernare deschisă, ar putea fi dezvoltat un angajament dedicat subiectului, similar angajamentului privind Legea acces la informații de interes public. Adițional, prin intermediul particip.gov.md sau e-Democrație urmează a fi create instrumente simple pentru colectarea opiniei privind calitatea desfășurării consultărilor publice la proiect. De asemenea, Cancelaria de Stat va organiza la fiecare trei ani, de la intrarea în vigoare a prezentei legi, o evaluare a calității participării publice în procesul decizional al autorităților publice.
76.	Articolul 16¹. Răspunderea pentru nerespectarea transparenței în procesul decizional	<u>Studiul TPD</u>	Introducerea în Codul contravențional a unui articol special care să abordeze încălcările împotriva dispozițiilor Legii nr. 239/2008 și ale HG nr. 967/2016 și	Cu referință la actele ce urmează a fi aprobate de Guvern, aceste prevederi sunt reflectate în HG 610/2018 cu privire la Guvern. În caz de nerespectare a normelor date, actul normativ

			care să prevadă că CS este responsabilă de verificarea continuă și proactivă a conformității.	nu este admis în procedură de legiferare ulterioară, până la înlăturarea neconformităților. Pct. 177. Cancelaria de Stat asigură respectarea, de către ministere și alte autorități administrative centrale, a cerințelor prevăzute de cadrul normativ privind inițierea, elaborarea și promovarea proiectelor de acte ce urmează a fi aprobate de către Guvern. 240. După recepționarea proiectului, Cancelaria de Stat dispune de 10 zile lucrătoare, dar nu mai puțin de 5 zile lucrătoare, pentru examinarea acestuia, verificarea respectării procedurii privind elaborarea și promovarea proiectelor de acte, prevăzute în prezentul Regulament, a conformității proiectului cu cadrul normativ și a compatibilității cu legislația UE, inclusiv a corespunderii cu recomandările Comisiei Europene a proiectelor definitive ca urmare a procedurii de consultare cu aceasta, a respectării cerințelor privind transparența în procesul decizional, cu formularea propunerilor privind evoluția ulterioară a proiectului, precum și pentru ajustarea lui din punct de vedere redacțional. Urmează a fi suplimentar examinată procedura pentru actele locale până la aprobarea și publicarea acestora în RSAL. Actualmente, OT ale CS verifică respectarea cerințelor de transparență ulterior procedurii de adoptare a deciziei.
--	--	--	--	--

77.		<u>CPR&CSOs</u>	Mecanismele de asigurare a implementării legii (inclusiv sistemul de sancțiuni, dar și alocarea de resurse) ar trebui eficientizate. În prezent, legea stipulează că nerespectarea acestora constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor Codului Muncii și prevede posibilitatea răspunderii contravenționale (constată de Cancelaria de Stat). Momentan mecanismele de sancționare nu funcționează. Trebuie să fie eficientizate sancțiunile, inclusiv trebuie să existe un mecanism de implementare. Introducerea unui mecanism de control al legalității deciziilor, în contencios administrativ, pe procedura de transparență decizională / participare publică.	În sensul legislației contravenționale, Cancelaria de Stat, prin intermediul Oficiilor Teritoriale poate constata nerespectarea obligațiilor APL privind transparența și consultarea publică, deja după adoptarea deciziei și publicarea acestora în RSAL.
Capitolul IV Dispoziții finale și tranzitorii				

Studiul TPD - privind aspectele practice ale asigurării transparenței în procesele decizionale ale autorităților publice centrale și locale

CPR&CSOs - Centrul de Politici și Reforme; Laolaltă; Asociația Obștească Fundația pentru Dezvoltare din Republica Moldova; Consiliul Național al Tineretului din Moldova; A.O. Platforma Națională a Tinerilor pentru Participare Activă; A.O. Asociația Tinerilor Diplomați; Forța Fermierilor; A.O. Eco-Răzeni; A.O. „Cetățean Activ”; Centrul CONTACT; A.O. Eco-TIRAS; A.O. Asociația pentru Combaterea Izolării Informaționale „ECOU”; Asociația Obsteasca “Cutezatorul”; Asociația Promo-LEX; Fundația Terre des hommes Moldova; Consiliul Local de Transparență Cahul.

CS – Cancelaria de Stat

MAIA – Ministerul Agriculturii și Industriei alimentare

MAp – Ministerul Apărării

MC – Ministerul Culturii

ME – Ministerul Energiei

DORCAS